

Spor o Joba

Jobův příběh je obecně znám jako příběh člověka, který byl postižen těžkými ranami „osudu“. Najednou k němu přicházeli poslové se zprávami o smrti čeledi, o ztrátách majetku, zvířat a nakonec i všech vlastních dětí. A když už mu nic nezbylo, byl po celém těle postižen velmi bolestivými vředy. Z úspěšného bohatého a váženého muže se stal těžce nemocný nuzák, kterého všichni opustili, kromě jeho ženy. Proto se špatným zprávám říkává Jobovy zvěsti. Náhlé životní pohromy postihují lidi i dnes a často se stává, že postižení vyčítají své neštěstí Bohu, protože to připustil, nebo jim nepomohl, jak si představovali. Jobův příběh mimo jiné odhaluje, že některá neštěstí mohou mít příčiny, které neznáme a neznáme ani důvody, proč nezasáhne Bůh podle našich představ. Ale to není jediný důležitý poznatek, jenž nám Jobův příběh nabízí.

Mimořádně důležité informace aktuální i pro nás dnes jsou zapsané hned v úvodních dvou kapitolách knihy. Popisují spor v nebi, který vyvolal satan¹. Podívejme se na zprávu detailněji:

„Byl muž v zemi Úsu, jménem Jób. Tento muž byl bezúhonný a přímý, bohobojný a odvracející se od zlého. Narodilo se mu sedm synů a tři dcery. Jeho statek vydal na sedm tisíc ovcí a tři tisíce velbloudů, pět set spřežení skotu a pět set oslic a velmi mnoho čeledi; onen muž byl nejzámožnější ze všech synů východu. Jeho synové chodívali a pořádali hostinu, každý doma ve svůj den. Posílali pro své tři sestry a zvali je, aby jedly a pily s nimi. I stávalo se, když proběhly dny hostiny, že Jób pro ně posílal a posvěcoval je, vstával časně ráno a přinášel zápalné oběti podle počtu jich všech; neboť Jób říkal: Moji synové možná zhřešili a ve svém srdci zlořčili Bohu. Takto činil Jób po všechny dny. Tu nastal den, kdy přišli Boží synové, aby se postavili před Hospodina; mezi nimi přišel také Satan. Hospodin tehdy Satanovi řekl: Odkud přicházíš? Satan Hospodinu odpověděl: Z obchůzky na zemi, z procházení po ní sem a tam. Hospodin se pak Satana zeptal: Jestlipak sis všiml mého otroka Jóba? Neboť není na zemi jemu podobného, muže bezúhonného a přímého, bohobojného a odvracejícího se od zlého. Satan nato Hospodinu odpověděl: Bojí se snad Jób Boha bezdůvodně? Cožpak ty jsi neohradil jej, jeho dům a všechno, co má, ze všech stran? Nepožehnal jsi dílo jeho rukou a nerozhajnil se jeho statek na zemi? Avšak vztáhni nyní svou ruku a zasáhni vše, co má; určitě ti bude do tváře zlořečit. Hospodin řekl Satanovi: Hle, vše, co má, je ve tvé ruce; pouze na něho ruku nevztahuj. A Satan odešel z Hospodinovy přítomnosti.“ (Job 1:1-12)

Satan přichází před Jehovu (název Hospodin je náhražka překladatelů za hebrejské Boží jméno psané JHVH) z obchůzky po zemi, což bylo součástí jeho poslání². A když se ho Bůh zeptá, zda si všiml jeho služebníka Joba pro jeho bezúhonnost, přímost, bohobojnost a odvracejícího se od zlého, Satan obviňuje Joba z účelového jednání: „Bojí se snad Jób Boha bezdůvodně? Cožpak ty jsi neohradil jej, jeho dům a všechno, co má, ze všech stran? Nepožehnal jsi dílo jeho rukou a nerozhajnil se jeho statek na zemi? Avšak vztáhni nyní svou ruku a zasáhni vše, co má;

¹ „v Bibli je to první místo, kde se toto jméno vyskytuje“

² „Ty jsi byl zastírající cherub ochránce a tak jsem tě ustanovil, byl jsi na svaté Boží hoře, procházel ses uprostřed ohnivých kamenů.“(Ez 28:14)

určitě ti bude do tváře zlořečit.“ Všechny Jobovi trable začaly v nebi kvůli sporu, který vyvolal Satan. Job na začátku netušil, proč ho postihlo tolik neštěstí.

Co bylo předmětem celého sporu, který měl v dalším kroku pro Joba ještě horší následek³? Byly to jeho pohnutky. Satan zpochybňuje Jobovu ryzost a upřímnost jeho bohabojnosti. Dnes už si to možná ani neumíme představit, ale Job měl z Boha přirozený respekt a vědomě se snažil neporušovat Boží zákon, který měl⁴ vepsaný v srdci. Upřímnost a bohabojnost jsou zjevně velmi důležité vlastnosti a také postoj k Bohu. Satan to celou dobu ví. Myslí to s lidmi dobře, když nás svádí k opaku? Ježíš v souvislosti s Petrem řekl: „Šimone, Šimone, hle, **Satan si vás vyžádal, aby vás vytříbil jako pšenici. Já jsem však poprosil za tebe, aby nezanikla tvá víra**“⁵.“ A v knize Zjevení 12:10 se píše: „A uslyšel jsem mocný hlas v nebi, který říkal: „Nyní přišla záchrana, moc a kralování našeho Boha a pravomoc jeho Krista, **neboť byl svržen žalobce našich bratří, který je obviňoval před naším Bohem dnem i nocí.**“

Spor o Joba je příklad nemilosrdné spravedlnosti

Díky okénku do nebe, které nám Jobova kniha otevírá, můžeme si lépe představit, jaký má taková žaloba v nebi průběh. Satan nastolí spornou otázku, zpochybní buď, skutky nebo pohnutky žalovaného, jako by mu šlo o dodržení spravedlnosti. Joba, který neudělal nic zlého, nařkne z toho, že jedná účelově, ne z čistých pohnutek. Tím si vynutí pro Joba zkoušky. Ze stejných nebo podobných příčin se někdy může stát, že se do těžké situace dostaneme také. Ježíš i Jakub shodně říkají, že zkoušky budou a musí přicházet, ne však od Boha⁶. Svět, který je stále pod velkým Satanovým vlivem přináší různé zkoušky všem lidem. Ale apoštol Pavel nás ujišťuje, že nejsme vystavováni zkouškám nad své možnosti⁷.

Ze sporu o Joba je vidět, že Satanem uplatňovaná spravedlnost je ve skutečnosti nemilosrdná a likvidační. Proto Ježíš řekl, že Syn člověka (tehdy v jeho osobě): „... přišel zachránit, co zahynulo“ Na druhé straně si Satan vyžádal i pro křesťany, aby nás směl tříbit jako pšenici. To znamená, že nás smí zkoušet z ryzosti našich pohnutek a odhalovat naše špatné stránky, či slabosti a obžalovávat nás před Bohem. Kdyby Bůh stranil neodůvodněně komukoliv, obžaloval by samotného Boha. Proto Boží syn Ježíš, který byl lidským těle na zemi, aby dokázal, že člověk byl stvořen dobře, musí za nás prosit u Otce, jako prosil za Petra. Ježíš

³ „Hospodin se pak Satana zeptal: Zdali sis všiml mého otroka Jóba? Neboť není jemu podobného na zemi, muže bezúhonného a přímého, bohabojného a odvracejícího se od zlého. Stále se drží své bezúhonnosti, i když jsi mne podnítil proti němu, abych jej bezdůvodně pohltil. 4Satan však Hospodinu odpověděl. Řekl: Kůži za kůži, ale vše, co člověk má, dá za svou duši. 5Avšak vztáhni nyní svou ruku a zasáhni až k jeho kosti a k jeho masu; určitě ti bude do tváře zlořečit. 6Tu Hospodin Satanovi řekl: Hle, je ve tvé ruce; avšak zachovej jeho duši.“ (Job 2:1-6)

⁴ Máme ho v srdci všichni a projevuje se svědomím, které nás jednou hájí a jindy napomíná. (Ř 2:15)

⁵ Lukáš 22:31,32;

⁶ „Běda světu pro svody! Svody sice musí přijít, avšak běda tomu člověku, skrze kterého svod přichází! ... Dávejte si pozor, abyste nepohrdli ani jedním z těchto maličkých. Neboť vám pravím, že jejich andělé v nebesích stále hledí na tvář mého Otce, který je v nebesích. Vždyť Syn člověka přišel zachránit, co zahynulo ... Ať nikdo, kdo je pokoušen, neříká: ‚Jsem pokoušen od Boha.‘ Bůh nemůže být pokoušen ke zlému a sám také nikoho nepokouší.“ (Mt 18:7,10,11; Jak 1:13)

⁷ „Nezachvátilo vás jiné pokušení než lidské; věrný je však Bůh, který vás nenechá zkusit více, než snesete, ale se zkouškou dá i východisko, abyste ji mohli snést. “ (1K 10:13)

odsoudil svým životem Satana, ale jen částečně. Zároveň svou obětí, kterou dobrovolně podstoupil, vykoupil životy všech lidí, kteří v jeho oběť uvěřili a přijali ji jako výkupné, za hříchy a vykupuje nás z Božího soudu. Je to příklad právně spravedlivého a zároveň milosrdného řešení naší těžké situace před Bohem.

Informace o dění v nebi, které nemůžeme vidět, jsou velmi důležité

Obě první kapitoly knihy Job jsou velmi důležitým svědectvím o dějích v nebi a jejich vlivu na naše životy a osudy. **Nejdůležitější je svědectví o sporu mezi Satanem a Bohem o kvalitu člověka.** Ve světle tohoto poučení se nám bude lépe rozumět i prorockým zprávám o dějích v nebi zapsaným v knize Zjevení. Čtvrtá a pátá kapitola Janova Zjevení také popisuje události, které nemůžeme odsud ze země vidět. Proč? Aby nám sdělily něco důležitého o situaci v nebi, až uvidíme, že se na zemi dějí události, které jsou spojené s popsány událostmi v nebi. Například, až nastane událost popsaná na začátku po rozlomení šesté pečeti, budeme vědět poměrně přesně, v jaké jsme části závěrečných událostí tohoto věku. V případě knihy Zjevení jde o prorocké vidění, což znamená, že popsané události a procesy se neodehrály v čase, kdy je Jan psal, ale stanou se, až bude v nebi na všech jeho úrovních Boží vláda očištěná od Satanových žalob a sporných otázek⁸. Tím se stává velmi důležitou informací, která propojuje další proroctví. V Bibli taková okénka do nebe najdeme vedle Jobovy knihy a Janovy knihy Zjevení ještě v 1Kr 22:19-22 a stejná situace je opakovaná v 2 Pa 18:19-21. O dění v nebi vypráví i muž ve Iněném oděvu proroku Danielovi v desáté kapitole. Míst v Bibli, kde se něco dozvídáme o nebeských poměrech, událostech či procesech je více, ale ty uvedené jsou nejpodrobnější.

Všechna uvedená místa v Bibli nám umožňují poskládat si dohromady obraz situace v nebi a zejména svědčí o sporu mezi božím odpůrcem a Bohem, který v nebi nepřetržitě probíhá už velmi dlouho. Přinejmenším od stvoření člověka. My jsme součástí toho sporu. Satanovi se sice podařilo vymazat z myslí mnoha lidí povědomí o sounáležitosti se svým stvořitelem a uvědomění si, že naše životy budou také jednou souzeny, jestliže nepřijmeme výkupní oběť Ježíše Krista, ale v Bibli najdeme všechny důležité informace pro obnovení vědomí existence Boží a k získání znalostí pro správné rozhodování v životě a k rozpoznání toho, co je dobré a co je zlé.

Jobovy vlastnosti

Když Bůh vyjmenovává Jobovy kladné vlastnosti, zmiňuje: „ **muže bezúhonného a přímého, bohobojného a odvracejícího se od zlého.**“ To jsou velké ctnosti, ale víra mezi nimi není. Proč? Víra v Boha Jehovu nebo jiné bohy byla tehdy úplně přirozená součástí lidského vědomí. Lidé o Bohu v té době, která ještě nebyla tak daleko počátku lidských dějin, věděli mnohem více než

⁸ „Ty čtyři živé bytosti měly každá po šesti křídlech, dokola i uvnitř plno očí. A bez přestání dnem i nocí říkají: „Svatý, svatý, svatý Pán, Bůh Všemohoucí, ten, který byl a který jest a který přichází.““

my dnes. Popírání existence stvořitele Boha, či bohů bylo nenormální. Víra v našem pojetí se vyvíjela jako všechno, co je naší duševní a duchovní součástí.

Jobův příběh je poučný i z hlediska vnímání víry. Nestačí jen věřit. Jakub napsal: *„Ty věříš, že je jeden Bůh. Dobře činíš. Také démoni tomu věří, avšak chvějí se.“* (Jk 2:19) Nechceme zde rozebírat jednotlivě Jobovy ctnosti. Zastavíme se u nich jen obecně. Bohabojnost a odvracení se od zlého spolu úzce souvisí. I u lidí, kteří se hlásí oficiálně k některé z křesťanských církví a náboženských společností, není neobvyklé, že se nebojí Božího hněvu, protože si myslí, že je před Božím hněvem chráněn Ježíšova výkupní obětí. To v žádném případě nezpochybňujeme. Ale ve známé Ježíšově řeči o věrném a nevěrném služebníkovi, podle Lukáše řekl Ježíš: *„Ten otrok, který znal vůli svého Pána, a přece všechno nepřipravil a neudělal podle jeho vůle, bude velmi zbit. Kdo ji však neznal a učinil něco, co si zaslouží rány, bude zbit méně. Od každého, komu bylo hodně dáno, bude také hodně vyžádáno, a komu svěřili hodně, od toho budou žádat více.“* (L 12:47,48) Někteří křesťané nehledají Boží království a jeho spravedlnost. Nehledají Boží vůli a neplatí to jen pro tzv. laiky. Laici spoléhají na své duchovní authority. Na nich leží hlavní odpovědnost za službu Bohu. Například když papež nebo kterýkoliv křesťanský duchovní, ať přímo nebo nepřímo, staví Mohamedovo učení na stejnou roveň, jako učení Kristovo, nebo říká, že Bůh Abrahámův a Otec Ježíšův je stejný Bůh jako Mohamedův Alláh, ukazuje, že buď je absolutně neznalý Božího slova, nebo jedná se zlým úmyslem. Není bohobojný, ani se neodvrací od zlého. Nestačí tedy jenom věřit. Je potřeba se snažit být i přímý, bezúhonný, bohobojný a odvracející se od zlého. To je další poučení ze sporu o Joba.

Završení sporu o Joba

Další informace, jak probíhal spor o Joba v nebi, nemáme. Jobův příběh končí rozhovorem Boha s Jobem. Když Jobovy přátelé svými řečmi dotlačili Joba až k tomu, že se cítil spravedlivý a chtěl se před Bohem hájit, Bůh odpověděl Jobovi trpělivou promluvou, aby si mohl uvědomit svou chybu. Což Job uznal:

„Nato Jób Hospodinu odpověděl. Řekl: Víím, že dokážeš cokoliv a žádný plán pro tebe není nemožný. Kdo že je tento člověk, který bez rozmyslu zakrývá radu? Jistě, povídal jsem o něčem, co nikdy nepochopím. Ve srovnání se mnou jsou to obdivuhodné věci a nemohu je poznat. Řekl jsi: Nyní slyš, já promluvíím. Zeptám se tě a ty mě pouč. Slyšel jsem tě jen z doslechu, a nyní tě vidělo mé oko. Proto odvolávám, lituji toho v prachu a popelu. I stalo se poté, co Hospodin k Jóbovi promluvil tato slova, že řekl Elífazovi Témanskému: Proti tobě a proti oběma tvým přátelům vzplanul můj hněv, protože jste o mně nemluvili správně jako můj otrok Jób. Nuže vezměte si sedm býčků a sedm beranů a jděte k mému otroku Jóbovi, přinesete za sebe zápalnou oběť a můj otrok Jób se za vás bude modlit. Neboť na něho jistě budu brát ohled, abych s vámi nenaložil podle vašeho bláznovství, že jste o mně nemluvili správně jako můj otrok Jób. Tak Elífaz Témanský, Bildad Šúchský a Sófár Naamatský šli a zachovali se podle toho, jak k nim Hospodin promluvil. A Hospodin bral ohled na Jób. Hospodin tehdy změnil Jóbův úděl, když se k němu modlil za své přátele. A ke všemu, co Jób měl, Hospodin dvojnásobně přidal. Také všichni jeho bratři a všechny jeho sestry a všichni, kdo ho předtím

znali, k němu přišli, jedli s ním v jeho domě chléb, projevovali mu účast a utěšovali jej po všem tom neštěstí, které na něho Hospodin přivedl. Dali mu každý jednu kesítu a jeden zlatý kroužek. Hospodin tehdy požehnal Jóbův konec více, než jeho počátek. Jób měl čtrnáct tisíc kusů bravu a šest tisíc velbloudů, tisíc spřežení skotu a tisíc oslic. Dále měl sedm synů a tři dcery. První dal jméno Jemíma, druhé jméno Kesía a třetí jméno Keren-ha-púk. V celé zemi se nenašly ženy tak krásné jako Jóbovy dcery. Jejich otec jim dal dědictví mezi jejich bratry. Jób potom žil ještě sto čtyřicet let a viděl své syny a syny svých synů po čtyři generace. I zemřel Jób starý a sytý dnů.“ (Jb 42:1-17)

Job sice ve zkoušce obstál ne zcela, ale i tak projevils dostatek pokory, aby uznal Boží napomenutí a přijal Boží vysvětlení situace. Není přesně známo, kdy se Jobův příběh stal, ale bylo to v době, kdy ještě Bůh promlouvá přímo k lidem, jak dokládá zde citovaná čtyřicátá druhá kapitola knihy Job. Bůh věděl, že Jobova zkouška byla velmi těžká. Ale už tehdy musel obhajovat nejen sebe, ale i člověka, kterého stvořil⁹. Job netrpěl jen za sebe, ale i za naši budoucnost. Stal se součástí obhajoby Božího stvořitelského projektu. Není proto náhodou, že na závěr byl Bohem vyzván, aby se modlil za své spolčnky, kteří o Bohu nemluvili dobře. Stal se za ně přímlyvcem. Stejnou funkci měl i Mojžíš na poušti a velekněz, který konal smírčí obřady a oběti za sebe i lid. Stejnou funkci za nás vykonává Ježíš a toho, kterého pošle na konci času, aby sdělil jeho následovníkům veškerou pravdu, také nazývá Přímlyvcem.

Závěrečné poučení z Jobova příběhu je, že Bůh nezneužívá své moci, ale zachoval se spravedlivě i k Jobovi. Vysvětlil mu posléze, o co v jeho případě šlo (jinak bychom asi nevěděli o sporu v nebi) a vrátil mu postavení, majetek, přátele a čeled' i syny¹⁰ a dcery, které byly nadobyčejně krásné.

Závěr

Spor o Joba je sice starozákonní, ale svým významem stále živý příběh. I pro křesťany neboť podává svědectví o podstatě a hlavní příčině veškerého lidského utrpení. Zároveň nám připomíná, že jsme součástí sporu v nebi a jde proto o spravedlnost o očistění Božího jména. Pomáhá nám dát si do souvislosti i úlohu Boží spravedlnosti a význam našeho Pána Ježíše Krista, který je také náš velekněz a přímlyvce před Bohem. Na sporu o Joba je i dobře vidět, že k víře potřebujeme i další dobré vlastnosti, o něž ve sporu o člověka jde.

⁹ Bůh prováděl stvořitelské dílo prostřednictvím svého prvního syna, jak o tom svědčí například první kapitola Janova evangelia a další texty. Podle jeho pokynů spolupracovali na stvořitelském díle i ostatní nebeské bytosti. Stvoření, jehož jsme součástí je projekt Boha JHVH, konaný podle jeho slova. Když dal pokyn o stvoření člověka, říká: „I řekl Bůh: **Učiňme** člověka k našemu obrazu, jako naši podobu, aby panovali nad mořskými rybami, nad nebeským ptactvem, nad dobyt看em a nad celou zemí i nad všemi plazy pohybujícími se na zemi. Bůh **stvořil** člověka ke svému obrazu, stvořil ho k obrazu Božímu, stvořil je muže a ženu.“ (1M 1:16,17) Bůh za celé dílo nese odpovědnost, i proto je to jeho dílo.

¹⁰ O synech se sice kapitola nezmiňuje, ale z věty „Jejich otec jim dal dědictví mezi **jejich bratry**.“ lze usuzovat, že Job měl posléze i syny.